

Витяг з джерел для посібника «Християнське життя і служіння»

6—12 ЛИПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ВИХІД 6, 7

«Тепер ти побачиш, що я зроблю фараону»

it-2 436, абз. 3, англ.

Мойсей

Ізраїльтяни теж змінили своє ставлення до Мойсея. Спочатку завдяки чудам, які здійснив Мойсей, вони повірили, що його послав Єгова. Але коли фараон наказав зробити умови їхньої праці ще важчими, ізраїльтяни стали нарікати на Мойсея, і він, знеохотившись, звернувся до Єгови (Вх 4:29—31; 5:19—23). Тоді Всевишній зміцнив його, сказавши, що тепер виконає обіцянку, дану Аврааму, Ісаку і Якову: повністю розкриє значення свого імені, Єгова, коли визволить Ізраїль і зробить його великим народом в обіцяному краю (Вх 6:1—8). Навіть після того ізраїльтяни не хотіли слухати Мойсея. Однак дев'ята кара переконала їх твердо стати по його боці і підкоритися його вказівкам. Тому після десятої кари Мойсей зміг організувати цілий народ і вивести його «в бойовому порядку» (Вх 13:18).

it-2 436, абз. 1, 2, англ.

Мойсей

Перед єгипетським фараоном. Тепер Мойсей і Аарон стали ключовими фігурами у «битві богів». Кидаючи виклик Єгові, фараон скликав усіх своїх жерців-магів, головними з яких, очевидно, були Янній та Ямврій (2Тм 3:8). Вони мали довести, що єгипетські боги сильніші за Єгову. Уже перше чудо, яке Аарон здійснив перед фараоном за вказівкою Мойсея, показало, що Єгова сильніший, але серце фараона ста-

ло ще впертішим (Вх 7:8—13). Пізніше, після третьої кари, навіть жерці були змушені визнати: «Це рука Божя!» Коли ж під час однієї з наступних кар Бог вразив єгиптян чиряками, то жерці, вкриті ними, взагалі не змогли з'явитися перед фараоном, щоб протистояти Мойсею (Вх 8:16—19; 9:10—12).

Різна реакція на кари. Мойсей та Аарон попереджали про кожну з десяти кар. Кожне їхнє слово справджувалося, і це доводило, що Мойсей дійсно був представником Єгови. Про ім'я Єгови говорили по цілому Єгипті, і воно викликало в людей різну реакцію. Серця ізраїльтян і деяких єгиптян ставали м'якшими, а серце фараона, його радників і прибічників — впертішим (Вх 9:16; 11:10; 12:29—39). Єгиптяни *знали*: те, що відбувається, викликане не гнівом їхніх богів, а тим, що цих богів судить Єгова. Після дев'яти кар Мойсей став «дуже великою людиною в єгипетському краю — як в очах фараонових слуг, так і в очах усього народу» (Вх 11:3).

Розшукуймо духовні перлини

it-1 78, абз. 3, 4, англ.

Всемогутній

Єгова використав титул «Всемогутній» (*Ел Шадд'ай*), коли давав обіцянку Аврааму про народження Ісака. Авраам мусив мати велику віру в те, що Бог може сповнити цю обіцянку. Пізніше і сам Єгова, і інші вживали цей титул, коли мова йшла про Бога, як про того, хто благословить Ісака і Якова, нащадків угоди з Авраамом (Бт 17:1; 28:3; 35:11; 48:3).

Тому пізніше Єгова міг сказати Мойсею: «Я з'являвся Аврааму, Ісаку та Якову як

Бог Всемогутній [*бе'Ел Шадда'й*], але своє ім'я, Єгова, я повністю їм не розкрив» (Вх 6:3). Це зовсім не означало, що патріархи не знали імені Єгова, оскільки його часто вживали як вони самі, так і люди, котрі жили до них (Бт 4:1, 26; 14:22; 27:27; 28:16). У книзі Буття, в якій розповідається про життя патріархів, титул «Всемогутній» вживається лише 6 разів, а особисте Боже ім'я Єгова — аж 172 рази (в оригінальному єврейському тексті). Все ж, хоча патріархи на власному досвіді переконалися, що Бог по праву носить титул «Всемогутній», вони не мали можливості повністю зрозуміти значення його особистого імені — Єгова. Про це в одному біблійному словнику сказано: «Попереднє об'явлення, яке отримали патріархи, стосувалося обіцянок щодо далекого майбутнього; воно вимагало від них непохитної віри, що Він, Ягве, був таким Богом (*ел*), який спроможний (одне з можливих значень слова *саддай*) їх виконати. А об'явлення коло палаючого куща було грандіознішим і більш особистим: з відомим їм іменем, Ягве, Бог тепер пов'язав свою силу та безпосередню, постійну присутність» (The Illustrated Bible Dictionary / edited by J. D. Douglas. 1980. Vol. 1. P. 572).

it-2 435, абз. 5, англ.

Мойсей

Не відкинутий попри свою нерішучість. Але Мойсей, виявляючи нерішучість, почав казати, що не вміє гарно промовляти. Цей чоловік дуже змінився і вже не нагадував Мойсея, який 40 років тому вирішив взяти справу у свої руки і стати визволителем Ізраїля. Мойсей продовжував переконувати Єгову, що він невідповідна людина для цього завдання, і зрештою взагалі від нього відмовився. Хоча це викликало в Бога гнів,

він не відкинув Мойсея, а сказав, що його брат Аарон говоритиме замість нього. Тож Мойсей, представник Бога, став «Богом» для Аарона, який у свою чергу мав стати представником і речником Мойсея. Схоже, що під час їхніх подальших зустрічей зі старійшинами Ізраїля та з фараоном Бог давав вказівки і накази Мойсею, а той передавав їх Аарону, і тоді вже Аарон промовляв замість Мойсея перед фараоном (наступником того фараона, від якого Мойсей втік 40 роками раніше) (Вх 2:23; 4:10—17). Пізніше Єгова назвав Аарона «пророком» Мойсея, маючи на увазі, що той буде отримувати вказівки від Мойсея, подібно як Мойсей, Божий пророк, отримує вказівки від Бога. Також Єгова сказав, що Мойсей стане «Богом для фараона», тобто матиме над ним владу і йому вже не треба буде боятися єгипетського правителя (Вх 7:1, 2).

13—19 ЛИПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ВИХІД 8, 9

«Гордий фараон, сам того не усвідомлюючи, сприяє виконанню Божого наміру»

it-2 1040, 1041, англ.

Впертість

Протягом людської історії Бог Єгова часто виявляв терпеливість до окремих людей та цілих народів і, хоча вони заслуговували смерті, дозволяв їм далі жити (Бт 15:16; 2Пт 3:9). Дехто відгукнувся на Божу доброту і завдяки цьому міг відчути на собі його милосердя (ІсН 2:8—14; 6:22, 23; 9:3—15), але інші стали ще запекліше протистояти Єгові і його народу (Пв 2:30—33; ІсН 11:19, 20). Оскільки Єгова нікому не перешкоджає ставати впертим, іноді говориться, що він «дозволяє стати впертим» або «робить їхні серця черствими». Коли ж врешті

приходить день розплати, Єгова виявляє на противників свою велику силу, і тоді його ім'я стає відомим по цілій землі. (Пор. Вх 4:21; Ів 12:40; Рм 9:14—18.)

it-2 1181, абз. 3—5, англ.

Безбожність

Крім того, Єгова так використовує обставини, що несправедливі мимоволі сприяють виконанню його наміру. Хоча вони чинять опір Богові, він іноді стримує їх, щоб його служителі змогли залишитися непорочними. Єгова здатен зробити так, що дії тих безбожників навіть свідчитимуть про його праведність (Рм 3:3—5, 23—26; 8:35—39; Пс 76:10). Цю думку висловлено в Прислів'я 16:4: «Усе Єгова приготував для здійснення свого наміру, і навіть несправедливого — на день лиха».

Прикладом цього є фараон, якому Єгова через Мойсея і Аарона наказав відпустити ізраїльтян на волю. Бог не зробив цього єгипетського правителя лихим. Натомість він лишив його при житті і створив обставини, завдяки яким стало очевидно, що фараон є злим і заслуговує смерті. З Вихід 9:16 можна дізнатися, навіщо Єгова це зробив: «Ось для чого я залишив тебе при житті: щоб показати тобі свою силу і щоб про моє ім'я розповідали по цілій землі».

Десять кар, які Бог послав на Єгипет, і знищення фараона та його війська в Червоному морі були вражаючим доказом могутності Єгови (Вх 7:14—12:30; Пс 78:43—51; 136:15). Впродовж багатьох років після того довколишні народи говорили про ті події, тож про Боже ім'я було проголошено по всій землі (ІсН 2:10, 11; 1См 4:8). Якби Єгова відразу знищив фараона, то не зміг би таким дивовижним чином виявити свою могутність задля прославлення свого імені і визволення ізраїльтян.

Розшукуймо духовні перлини

it «Гедзь»

Точно не відомо, яка саме комаха мається на увазі під єврейським словом *арóв*. Воно з'являється в описі четвертої кари, посланої на Єгипет. Це була перша кара, від якої ізраїльтяни в краю Гошен не постраждали (Вх 8:21, 22, 24, 29, 31; Пс 78:45; 105:31 [Вх 8:17, 18, 20, 25, 27; Пс 77:45; 104:31 у деяких перекладах]). Слово *арóв* перекладається як «гедзі» (НС, РБО), «жуки» (Уг), «мухи» (Ог., Гиза, Хом.), «песичі мухи» (Кул., Філ., БК) і «мошкар» (УБТ, 2016).

Самиці деяких видів гедзів проколюють шкіру тварин чи людей і живляться їхньою кров'ю. У стадії личинки гедзі можуть паразитувати в тілі тварин і людей; види, які вражають людину, поширені переважно в тропіках. Тож ці комахи, очевидно, завдавали єгиптянам і їхній худобі багато страждань, а в деяких випадках навіть спричиняли смерть.

w04 15.3 25, абз. 9

Цікаві думки з книги Вихід

8:22, 23. Чому Мойсей сказав, що жертви ізраїльтян будуть «огидою для єгиптян»? Єгиптяни поклонялися багатьом різним тваринам. Тому ця згадка про жертви додавала сили й переконливості словам Мойсея, який наполягав, щоб ізраїльтян відпустили принести Єгові жертви.

20—26 ЛИПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ВИХІД 10, 11

«Мойсей та Аарон виявляють неабияку мужність»

w09 15.7 20, абз. 6

Наслідуймо Ісуса, сміливо проповідуючи

⁶ Подумайте також про сміливість Мойсея. Він мужньо говорив з фараоном,

правителем, якого вважали не просто посланцем богів, а самим богом, сином бога сонця Ра. Мабуть, він, як і інші фараони, боготворив власне зображення. Слово фараона було законом, він видавав укази. Могутній, зарозумілий і впертий, фараон не зник, аби йому говорили, що робити. А тут Мойсей, лагідний пастух, якого фараон не запрошував і не хотів бачити, неодноразово приходив до нього. І що передрікає Мойсей? Спустошливі кари. При цьому він каже, що фараон має відпустити з Єгипту кілька мільйонів своїх рабів! Чи Мойсею потрібна була сміливість? Авжеж! (Чис. 12:3; Євр. 11:27).

it-2 436, абз. 4, англ.
Мойсей

Розмови з фараоном вимагали мужності й віри. Мойсей і Аарон могли виконати своє завдання лише завдяки силі від Єгови і дії його духу. Уявіть собі двір фараона, правителя наймогутнішої держави того часу. Довкола небачена розкіш. Пихатий фараон, якого вважають богом, в оточенні своїх радників, воєначальників, вартових і рабів. Також присутні релігійні провідники — жерці-маги, які є головними противниками Мойсея. Після фараона вони найвпливовіші особи в царстві. Вся ця помпезність має переконати кожного, хто потрапляє сюди, в могутності фараона і єгипетських богів. Мойсей і Аарон приходять до фараона не один раз, а багато. І з кожним разом серце фараона стає все запеклішим, оскільки йому ніяк не хочеться відпустити на волю єврейських рабів, що вже стільки років працюють на нього. Зрештою, коли Мойсей і Аарон проголошують восьму кару, фараон проганяє їх від себе. А після дев'ятої погрожує покарати їх смертю, якщо вони ще раз з'являться йому на очі (Вх 10:11, 28).

Розшукуймо духовні перлини

м95 1.9 11, абз. 11

Свідки проти фальшивих богів

¹¹ Коли ізраїльтяни все ще були в Єгипті, Єгова послав до фараона Мойсея, кажучи: «Увійди до фараона, бо Я зробив запеклим серце його та серце рабів його, щоб показати ці ознаки Мої серед нього, і щоб ти розповідав в вуха сина свого та онука свого, що зробив Я в Єгипті, та про ознаки Мої, що вчинив я серед них. І ви будете знати, що Я — Господь!» (Вихід 10:1, 2). Слухняні ізраїльтяни розповідали своїм дітям про могутні вчинки Єгови. Їхні діти у свою чергу розповідали про це своїм дітям, і так далі — з покоління в покоління. Таким чином залишалися в пам'яті людей могутні вчинки Єгови. Подібно і сьогодні, на батьках лежить обов'язок свідчити своїм дітям (Повторення Закону 6:4—7; Приповістей 22:6).

it-1 783, абз. 5, англ.

Вихід з Єгипту

Коли Єгова визволяв Ізраїль, він видовищним чином виявив свою силу і так прославив своє ім'я. Після того як ізраїльтяни безпечно дісталися сх. узбережжя Червоного моря, Мойсей і всі чоловіки заспівали пісню. А його сестра Міріам, пророчиця, взяла в руки бубон і повела за собою жінок. Вони грали на бубнах, танцювали і співали у відповідь чоловікам (Вх 15:1, 20, 21). Жоден ворог більше не загрожував ізраїльтянам. Єгова пообіцяв своїм обранцям, що ані людина, ані тварина не завдасть їм шкоди, коли вони виходитимуть з Єгипту, навіть пес не загарчить на них і не загавкає (Вх 11:7). Хоча в книзі Вихід не говориться, що разом з військом у морі загинув і фараон, в Псалмі 136:15 сказано, що Єгова «вкинув фараона і його військо у Червоне море».

27 ЛИПНЯ — 2 СЕРПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ВИХІД 12

«Значення Пасхи для християн»

w07 1.1 20, абз. 4

«Ти будеш тільки радісний»

⁴ Ісус помер 14 нісана 33 року н. е. В Ізраїлі 14 нісана святкували Пасху. То був радісний день. На свято кожна родина споживала печене молоде безвадне ягня. Це мало нагадувати їм, як кров ягняти врятувала ізраїльських перворідних від ангела смерті, котрий 14 нісана 1513 року до н. е. вбивав перворідних єгиптян (Вихід 12:1—14). Пасхальне ягня було прообразом Ісуса, про якого апостол Павло сказав: «Христос — наша пасха — був принесений у жертву» (1 Коринфян 5:7). Ісусова пролита кров, подібно до крові пасхального ягняти, приносить спасіння багатьом людям (Івана 3:16, 36).

it-2 583, абз. 6, англ.

Пасха

Деякі особливості свята Пасхи сповнилися на Ісусі. Одна з них — це те, що кров, якою були помазані в Єгипті одвірки домів, рятувала первістків від смерті з рук ангела. Павло назвав помазаних християн збором первістків (Єв 12:23), а Христа — тим, хто визволив їх своєю кров'ю (1Фс 1:10; Еф 1:7). Пасхальному ягнятю не можна було ламати жодної кістки. Згідно з пророцтвом, жодна кістка Ісуса теж не мала бути зламана. Це пророцтво сповнилося під час його смерті (Пс 34:20; Ів 19:36). Отже, свято Пасхи, яке євреї відзначали століттями,— це одна з настанов Закону, що були тінню прийдешнього і вказували на Ісуса Христа, «Ягня Боже» (Єв 10:1; Ів 1:29).

w13 15.12 20, абз. 13, 14

Це буде для вас пам'ятним днем

¹³ З покоління в покоління батьки розповідали своїм синам про Пасху, наголошуючи на важливих уроках. Один з них полягав у тому, що Єгова може охороняти своїх служителів. Діти розуміли, що він не є незбагненим та безликим божеством. Єгова реальний, живий Бог, який цікавиться своїм народом і діє йому на благо. Він довів це, захистивши ізраїльських первонароджених, «коли побивав Єгипет». Бог зберіг їм життя.

¹⁴ Християнські батьки не зобов'язані щороку пояснювати дітям значення Пасхи. Але чи ви так само, як ізраїльські батьки, навчаєте дітей про те, що Єгова оберігає свій народ? Чи ви передаєте їм власне глибоке переконання в тому, що Єгова — справжній Захисник свого народу? (Пс. 27:11; Ісаї 12:2). Як ви навчаєте своїх дітей: читаєте їм сухі лекції чи ведете приємні розмови? Докладайте зусиль, щоб сердечно навчати цієї істини свою сім'ю і сприяти її духовному росту.

Розшукуймо духовні перлини

it-2 582, абз. 2, англ.

Пасха

Десять кар,— а особливо десята, смерть первістків,— були судом, який Єгова вершив над богами Єгипту (Вх 12:12). Оскільки баран вважався священною твариною бога Ра, кропити одвірки кров'ю пасхального ягняти було для єгиптян богохульством. Бик теж вважався святим, тому загибель биків-первістків була ударом по богу Осірісу. Самому фараону поклонялися як сину Ра. Тож смерть фараонового первістка показала, наскільки безсилі і бог Ра, і фараон.

it «Святі збори», абз. 3

Особливість «святих зборів» полягала в тому, що люди не повинні були виконувати жодної важкої роботи. Наприклад, про перший і сьомий дні Свята прісного хліба, в які відбувалися «святі збори», Єгова сказав: «У ці дні не виконуйте жодної роботи. Єдине, що можете робити,— це готувати для себе їжу» (Вх 12:15, 16). Під час «святих зборів» священики приносили жертви для Єгови (Лв 23:37, 38), але цим вони не порушували наказу не займатися повсякденними справами. Цей час давався ізраїльтянам не для лінощів, вони мали використовувати його для духовного зміцнення. Кожної суботи люди збиралися разом, щоб поклонятися Богу і навчатись. Під час таких зібрань їм читали і пояснювали Боже Слово (пізніше це робили і в синагогах) (Дії 15:21). Тож у суботу чи інші дні «святих зборів» ізраїльтяни не виконували жодної важкої роботи, а присвячували час молитві та роздумам про Творця і його наміри. (Див. ЗБІР, ГРОМАДА; ЗІБРАННЯ.)